

Az előfizetés ára:

egész évre 8 ft.
fél évre 4 frt.
negyed évre 2 frt.
Körjegyzőknek és néptanítóknak:
egész évre 6 frt., fél évre 3 frt.
Előfizetheti a kiadóhivatalban,
Valentin Károly könyvkereskedésében,
Traub B. és társánál,
Böhm M. könyvkötőnél.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:

Négy hasábsos petitsor
1-szer 6 kr.
2-szer 5 kr.
3-szor 4 kr.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
Nyilttérben egy sor . . . 10 kr.
Hirdetéseket elfogadják: a kiadóhivatal és Janovszki Király-utczában lévő hirdetések felvételi irodaja.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.

Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésében, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvkötőnél Király-utczán.

A „gentry.”

I.

(C. 2.) Politikai és társadalmi intézményeink tagadhatatlanul nagyban hasonlítanak az angolországbeliekhez. Kiterjed ezen hasonlatosság az állam szerkezetére és a nép szellemére. Valóban csodálatos jelenség, ha meggondoljuk, hogy a történelem az okbéli kapcsolat kinyomozására nem nyújt kulcsot. De örvendünk is a szellemi rokonságnak. Szeretjük az összehasonlítást és minden lépten-nyomon hivatkozunk a büszke Albionra, sokszor akkor is, midőn a hivatkozással a különben nem létező érvet pótolni akarjuk.

Nem esoda tehát, ha rokonszenvenvel fogadjuk az angolországi szellemi provenienciákat és polgárjogot adunk hazai intézményeink megjelölése végett angol elnevezéseknek, melyek sokszor nem is illenek vonatkozott intézményeinkre.

Ily elnevezés a gentry, melynek érdekéről, befolyásáról, szerepléséről a lapok éveken át értekeznek és melyről az olvasó közönség túlnyomó része azt hiszi, amit Angliában. Már pedig ez nagy tévedés, mert Angolországban a nagyobb földbirtokosok, a tudósok, a jogászok, a nagyobb kereskedők, tiszték, papok képezik a gentryt, míg

nálunk a nemes középbirtokosok összessége értetik e szó alatt. Világos tehát, hogy az általunk adott polgárjog csupán a szóra és nem egyuttal a fogalomra is vonatkozik. Webster definitiója szerint a gentry: „people of education and good breeding; in England, in a restricted sense, the class of people between, the nobility and the vulgar.” Ebből kitűnik, hogy sem a nemesség, sem a földbirtok nem qualificálja az angol gentryt, míg nálunk ezek nélkül gentry el nem képzelhető. Ott a magasabb műveltség nélkülözhetlen kellék, itt mellékes dolog és a fogalmat tekintve nem határozó.

Mindamellettt azonban gentrynk általában a magasabb műveltséget nem csak hogy nem nélkülözi, hanem fő-támaszának tekintendő. Ujabbkori történetünk lapjai a nemesközépbirtokosok e tekintetbeni érdemeit megörökítik. Mindenki tudja, mily fényes szerepet játszott a mi gentrynk a nemzet életében és nem mondunk újat állításunkkal, hogy a nemzet egyebek közt ennek a gentrynek köszönhetendí majdan a millenium megünneplését.

Egyik társadalmi osztály sem értette meg jobban 1848-ban a nagy eszmék nyilatkozatát, mint ez. Ezzel a többi társadalmi osztályok érdemeit korántsem akarjuk elhomályosítani,

mindegyik tehetsége szerint közreműködött a magyar nemzet regenerációjánál és önérdেকেinek előmozdításánál, azonban az oroszlanrész a gentryt illeti, annak volt fentartva, hogy a jelzett hazafias törekvéseknél a leghatásosabb tényező legyen. És ki a közélet úterének veréseit megtapintja, érezni fogja, hogy a gentry nem szűnt meg az a mérvadó tényező lenni, sőt hogy napjainkban mindinkább előtérbe lép, befolyását ott is kizárólag gyakorolván, hol a megváltozott viszonyoknál fogva más társadalmi osztályokkal osztozkodnia kellene.

Midőn a nemesség praerogatívái eltöröltettek, a gentry többé külön társadalmi érdekeket nem táplált, sem nem formulázott és egyidejűleg egy részének a városi polgárságba való beolvadásával a tiers état-nak és ezzel a modern európai államnak alapjait megvetette. Ha még hozzá tesszük, hogy a Bach-korszak bukása után a gentry még szivósabban ragaszkodott az 1848-iki tradíciókhoz, majdnem lehetetlenségnek tünik fel, hogy egyszerre változás állhasson be. És mégis, ami még két évvel ezelőtt feltevések is abszurdumnak látszott volna, mai nap-ság rideg valóság. Egy mozgalom kezdődött, melynek jelenségei után arra lehet következtetni, hogy a gentry

A „Pécs“ tárczája.

A physikai földrajz az 6-korban.

A föld életjelenségei nem voltak mindig oly ismeretek, mint jelenleg. A földrajzi ismeretek azon mértékben növekedtek, a mily mértékben terjedtek a népeknek egymással való érintkezések s azon mértékben tökéletesedtek, a mily mértékben fejlődtek a történelmi és természettudományok. De viszont a földrajzi fölfedezések visszahatottak a többi tudományoknak is fejlődésére, a mennyiben új pozitív tényekkel, vizsgálatokon alapuló biztos adatokkal gazdagították őket.

A földnek sok életjelensége oly korlátozott körben van elterjedve, hogy azok ismerete bizonyos térbeli fölfedezések nélkül nem is képzelhető. Így pl. a régi geographusoknak, kik az Atlanti oceánt legfeljebb a Kanári szigetekig ismerték, nem lehetett tudomásuk a passzázszelek járásáról. Épen oly kevéssé ismerhették a sarkvidék különböző tüneményeit, a valódi őserdők tájképi jellegét stb.

Ha tehát az ókori írók földrajzi nézeteit bírálata alá vesszük, korántsem szabad minden tévedésüket szellemi rövidlátóságnak betudni s tudásukat kicsinyítőleg lenézni: mert mindenkor tekintetbe kell vennünk azon körülményt,

milyen csekélyek voltak azon térbeli ismeretek, melyek a régiak rendelkezésére állottak, továbbá azt, mily fejletlenek voltak akkortájt a földrajz segédtudományai is.

Igy különösen csekély mértékben volt kifejldve a physikai geographia. Az írók megkülönböztették ugyan a hegységet a síkföldtől, meghatározták ugyan annyira a mennyire a hegységek tengelyét, de a hegységek magassági viszonyairól, különösen pedig a csúcsoknak magasságáról a legtevésőbb nézetek voltak elterjedve. Kevéssé meglepő, ha a fölületes Plinius az Alpok csúcsait 50 ezer római lépésre, vagyis 15-ször magasabbra becsüli, mint milyen valóságban a Montblanc; de sokkal jobban feltűnik a nagy tudós Aristoteles azon állítása, hogy a Kaukasz csúcsaira a Nap sugarai még négy óráig rávetődne azután, hogy a síkságokon már az est árnyéka szétterült. Ezen adat alapján még a 17-ik században Riccioli a Kaukasz relatív csúcsmagasságát 230 ezer bolognai lábra becsülte, holott mostani méréseink szerint a Kaukasz legmagasabb csúcsa, az Elburs csak 5660 méternyi. Pontos vizsgálatok azt mutatták, hogy miután a Genfi tó partján a Nap leszállt, még 29 időperc mulik el, míg bűszágarai a Montblanc csúcsán is elhalványulnak.

Dikearch, Aristoteles egyik tanítványa a Peloponnesuson levő Kyllenét 15, a Rhodoson levő Atabyrios csúcsot 14 stadiumra

becsülte, a mi aránylag elég közel áll a valódi magassághoz. Később a geographusok más szélsőségre estek s azon nézetet vallották, hogy nincsen hegy, mely 15 stadiumnál magasabb volna.

Ázsia belsejéről tudták a régiek, hogy ott nyugot-keleti (?) irányban magas hegységek terülnek el, de ezekről azt képzelték, hogy Rhodos szélességi körét követve, szakadatlan lánczot képeznek s mindannyian a Taurus hegységnek folytatása gyanánt tekintendők. E nézetet Strabo is valjais Ázsiát két, a Tauruson inneni és Tauruson túli részre osztja. Másrészt azonban nem tudták, hogy a kontinensek éjszakkfelé nézes lapályba mennek át, hanem ellenkezőleg azt hitték, hogy a lakott föld északi határát a Rhipeai hegység képezi; ez a mai Ural, mely azonban a régi fölfogás szerint nem a délkörök, hanem a szélességi körök irányában terül el a mai Oroszországtól egészen Szibíria keleti széléig.

Ha már a hegységek meghatározásánál ily csekély pontosságot találunk, mennyivel kevésbbé tudták a régiek a felföldet megkülönböztetni az alföldtől. A hegység emelkedését már a pusztá szemmérték is megmutatta, ellenben a fenlapály mérése semminemű eszközzel sem rendelkeztek.

A dinamikai geologia sem volt az ókorban egészen ismeretlen, habár tény, hogy a valódi ismeret egész halom tévedés alá

magát, mint külön társadalmi osztályt, körülárkolni, elszigetelni akarja. Külön osztályérdekeket kezd hangoztatni és gyakorlatilag érvényre juttatni. E mozgalom keletkezése és fejlődésére nem akarunk itt bővebben kiterjeszkedni. A száraz tény constataálására és saját álláspontunk jelzésére szorítokunk.

De mintha az ellenetést hallanók, hogy e mozgalom pusztá agrárkérdés és hogy ebben leli a külön érdekek előtérbe tolésa magyarázatát, illetve jogosultságát.

Igen, ha a hangoztatott óhajok és bajok csupán a földbirtokkal, minden különbség nélkül a birtokos személyiségére hozatnának kapcsolatba, mi is az érintett mozgalomnak tisztán nemzetgazdasági jelentőséget tulajdonítanánk. Minthogy azonban a felszínre tolt agrárkérdésnél csakis a gentry, vagyis az örökölt nemesi birtok tulajdonosainak érdekei forognak szóban, nem láthatunk abban egy általános, az egész nemzet jólétét szem előtt tartó törekvést. Nézetünk szerint nem járja a gentry külön osztályérdekeit a mezőgazdasázt érdekeivel azonosítani.

Egy újabb társadalmi kérdéssel állunk szemközt, mely idővel egy politikai kérdés szülőanyja lehet — egy társadalmi bajjal, amely különben csak az illetők képzeletében létezik, de épen azért valóságos bajjá válhatik.

Midőn a gentry óhajairól valódi vagy képzelt bajairól elmélkedünk, ismételve kell Angliára utalnunk. A mezőgazdasázt ott az előbbi évekhez képest majdnem aggasztó állapotban van; nem kiméltetik erőlködés a létező bajokon segíteni. Egy kir. bizottság foglalkozik e kérdéssel és jelentéseit a parlament elé terjeszti. Azonban senkinek sem jut eszébe, az örökölt vagy plane a nemes birtok külön érdekeiről beszélni. Ha tehát mindenkben Angolországra hivatkozunk, rokonságunkkal úgyszólván coquetirozunk, ha a sportot és játékot angol formában külön előszeretettel műveljük, illő dolog,

rejtőzött. A pythagoreusok őstüze, mely eredetileg különálló csillagászati test volt, később úgy tekintett mint a Földnek izzó magja, melynek nagy melegéről a hőforrások tesznek tanúságot.

A vulkánokat úgy tekintették, mint kéményeket melyeken a Föld belseje érintkezésbe jöhet annak fölületével, a vulkánok kúpalakja pedig onnan van, hogy a kitörési anyagok összehalmozódtak a kráter körül. Nevezetes Ovid ebeszélése a Methone félszigeten harangalakban keletkezett vulkánról. A sötét barlangokba bezárt szelek ereje, midőn hiába keres nyílást, földzussasztja a fölfelé feszített talajt, mint mikor hólyagot vagy tömlőt levegővel megtöltünk. E duzzadás lassu keményedés folytán domb-alakot vett föl. Ovid ebeszéléseivel rokon Aristoteles tudósítása: Hieran, az Aeoli (Lipari) szigetek egyikén, a földalatti feszítő erő a talajt először dombbá duzzasztotta, később pedig feltörte azt, hogy kitörhessen a tüzes hamueső. E szerint először történt ez emelkedés és csak később a vulkáni kitörés.

(Folytatása következik.)

már a következetesség szempontjából is, hogy a szőnyegen lévő kérdésnél, úgy mint Angliában, magunkat a dologhoz és ne a személyhez tartassuk.

Angolországban továbbá a földbirtok, tekintet nélkül a nemességre, tekintélyt ad és a parlamentbe való jutást elősegíti. Nálunk másképpen áll a dolog. Ismerünk itt földbirtokosokat, kiknek birtoka felér akár egy tucsat gentry-ember birtokával és még sincs több tekintélyük és befolyásuk, mint valamely városi kalmárnak. És miért? Mert nem dicsekedhetnek nemesi törzs-fával. Egy ily polgári rangu földbirtokosnak soha sem sikerülhet szerepelni, annál kevésbé mérvadóknak lenni.

Ha tehát a gentry külön érdekeiről és külön bajainak a törvényhozás utjání orvoslásáról van a szó, akkor hiába kerestünk analógiát az angolországi viszonyokban.

Az angol szó nem téveszthet meg senkit, hiszen mint fönnebb kimutattuk, a gentry szó nem is alkalmazható azok megjelölésére, kik nálunk különös előszeretettel magukat gentrynek nevezik.

De ha már analógiák kiböngészésére adjuk fejünket, úgy megtaláljuk azt Poroszországban az ottani junkerek-nél. És valóban úgy látszik, mintha e tekintetben is a porosz praeponderantia büvkörébe estünk volna. Egész őszinteséggel beszélve, az egész mozgalomban nem láthatunk egyebet, mint egy divatos porosz importezikket, mely más hasonlókkal államunk szabadelvű szerkezetének megingatására alkalmas.

Sajátságos tünemény! Addig kacérkodunk a szabadelvű Albionnal, míg egyszerre észreveszszük, hogy tökéletesen elporoszosodtunk.

Azonban: él magyar, áll Buda még! Erős meggyőződésünk, hogy gentrynk hazafisága sokkal intenzivebb, semthogy az e fajta porosz importezikkek vonzereje által magát végkép eltántorítottani engedné.

Készségesen elismerjük, hogy a földbirtok külön érdekeinek előmozdítása szükséges, de absurdumnak tartjuk — 1848 után — ha a gentrynek elnevezett társadalmi osztály külön igényei számára a törvényhozás különös pártfogására jogot formál.

Ha a gentry régi érdemeit tetőzni és így a nemzetnek nagy szolgálatot tenni akar, úgy szünjék meg létezni — a szó nálunk divatos értelmében és változzék át azzá, mit az angol e szóval jelezni szokott. Nyissa meg a társadalmi életben — és kivált a megyében — a sorompókat mindazok számára, kik Angolországban a gentryhez tartoznának.

De ha erre hajlandóságot nem érez és a létel édes szokásától lemondani nem akar, elevenitse fel a régi tradíciókat és e végből távolítsa el mindeket előtt testéből azt a bizonyos olajcseppet, melyet szervezetébe kelletlenül csepegtettek.

Másnemű olajcseppre van szükség a gentrynek. A tudomány olajcseppére.

Mert mire vezetendő vissza tulajdonképpen a gentry elégedetlensége?

Mondjuk ki nyíltan, azon ürre, mely magát érezetni kezdé, midőn a kötelességteljesítésnek gyönyörzete lassanként mulni kezdett és mely növekedett, midőn a gentry magát némileg háttérbe szorítottak képzelte. Ezen ür az uralmat szülte. Mai napság a folytonos újságolvasás és politizálás ki nem elégítheti az egész szellemi szükségletet.

Keressen a gentry nemes ambíciójának érdemes tárgyát. Mi ezen tárgyat a tudományban, a komoly szaktudományban találjuk.

A csendőrség. Új év napján a csendőrség egész Magyarországon végleg megalakult. E tekintetben Magyarhon területe 6 csendőrpáncsnokságra oszlik, melyek mindegyikének élén, mint parancsnok, egy törzstiszt áll. A parancsnokságok több századosok által vezényelt szárnakra, ezek ismét szakaszokra oszlanak, mely utóbbiak tiszték, tiszthelyettesek, vagy hadapródok által vezényeltetnek. Minden szakasz több őrsből áll, melyek őrmesterek vagy őrzetők parancsnoksága alá vannak helyezve. A csendőrségi őrsök létszáma a távollégi és helyi közbiztonsági viszonyok igénye szerint állapítottatott. Általános irányadó elvül e tekintetben az szolgált, hogy minden 60 kilométernyi felügyeleti körletre legalább egy csendőr essék. Az egyes őrsök állomáshelyei a megyék törvényhatóságainak meghallgatásával állapítottak meg. Az őrs állomások megállapításánál következő elvek tartottak szem előtt: a) hogy minden szolgabírói székhelyen őrs állítottatott fel; épügy b) oly királyi járásbírói székhelyen, melyek a szolgabírói székhelyétől jelentékeny távolságra esnek; c) mind-nagyobb városban; d) bányatelepek székhelyén; e) vasuti-, valamint más közlekedési pontokon, nemkülönböztve az ország határszélein a fontosabb átjárásoknál; f) minden szakasparancsnokság székhelyén; és végre g) akként állítottak fel az őrsök, hogy azok egymástól 23--24 kilométernél távolabbra nem esnek. Baranya megye a VI. számú csendőr parancsnoksághoz tartozik, melynek székhelye Székes Fehérvár s melynek felügyeleti körlete: Fehér-, Gőr-, Veszprém-, Sopron-, Moson-, Zala-, Baranya-, Somogy- és Tolnamegyékre kiterjed. Ezen VI. csendőr parancsnokság vezénylete alatt 3 szörnyparancsnokság és 8 szakasparancsnokság 142 gyalogőrrel áll. Pécesett van elhelyezve a 3. szörnyparancsnokság, mely ismét 3 szakasparancsnokságra oszlik. Az elő szakasz parancsnokságnak székhelye szintén Pécs városa és parancsnoksága alatt 17 gyalog őrs áll.

Ujévi tisztelgés a miniszterelnöknél.

Az országgyűlési szabadelvű párt tagjai ujév napján mind Tiszta Kálmán miniszterelnöknél, mind pedig a képviselőház elnökénél tisztelgetek.

A miniszterelnöknél Bánffy Béla gr. tartotta az üdvözlő beszédet, melyben a küszöbön álló képviselőválasztásokat érintve, körülbelül ezeket mondá:

„Igaz, mi nem állhatunk elé fényes igéretekkel, mert nekünk nemzetünknek nemcsak erejét, de győngességét is mérlegelnünk kell. Nekünk nem szabad a lehető legjobb reményért az elérhető jót feláldozni. Mi nem ígérhetjük a tőlünk elérhetetlennek vélt ábrándok teljesülését; de másfelől nem is inatgadjuk meg a nemzet önbizalmát, mi munkára és munkásságra hívjuk fel a nemzetet, hogy a jelenből a szebb jövő útja felé közeledjék.”

Szónok azután a főrendiház reformjának kérdésére tér át, melynek szükségességét hangsúlyozza és elismerőleg nyilatkozik a minisz-

terelnőknek az antisemitikus gyalázatos mozgalom ellen kifejtett céljáról és beszédét következőleg fejezi be:

„Légy továbbra is úgy mint eddig kitarító, ne kövess semmi mást, ne hajolj meg Te semmi előtt mint meggyőződésed szerint az előtt, mit e haza javára üdvösnek és helyesnek tartasz.

Mi, legyünk a küzdelemben újra társaid, vagy maradjunk ki e küzdelemből, bizonyosan legjobb erőnkől követni fogunk.”

Erre Tiszta Kálmán miniszterelnök következőleg válaszolt:

„Tisztelt barátaim! Midőn pár szóval azon ékes beszédre, melyet barátunk hozzám és társaimhoz intézett, válaszolok, mint máskor, most is legelső kell hogy legyen a köszönet kifejezése iránta, nekem saját nevemben, de fájdalom most legközelebb megfogytokozott társaim nevében is. Fogadjatok tiszta szívből jövő köszönetünket a támogatásért, a barátságért a múltból, fogadjátok e köszönetet jelen szíves szavaitokért is. A mint a küzdelemben, melyekben átstünk, megpróbálkoztunk már igen sok nehéz kérdéssel Istent segítségével, úgy, ha összetartunk, meg fogunk bírkozhatni a jövőnkön (án még reánk várható nehéz kérdéseivel is. (Ugy van!) A kormány egy országban legjobb szándéka mellett is semmi, ha a törvényhozás tagjai bizalommal nem viseltekne iránta. A mi erőnk a ti bizalmatokban rejlett eddig s abban kell hogy keressük ezentúl is. Az bizonyos, hogy fontos reformkérdések maradtak még megoldatlanul, de bizonyos az is, hogy még nem átmeneti helyzetben levő államban is mindig kell megoldandó kérdéseknek maradniuk, mert a fejlődő élet maga mindig új meg új kérdéseket teremt. (Ugy van!) A mi a főrendiház reformjának fontos kérdését illeti azt hiszem méltóztattok tudni, hogy a múlt ülésszak végén a törvényhozás főrendiházában az iránt ígéretet tettem és ez ígéretet ezen ülésszak elején megújítottam. A törvényjavaslat kész, minden perczen a törvényhozás elé terjeszthető; de épen azért, mert engem is azon szempont vezet, melyet tisztelt szónoktok felemlíteni szíves volt, azon szempont t. i., hogy ha módosítottak is az újabb viszonyok követelményei szerint a főrendiház, de annak a magyar állam eszméje egyik biztosítékának kell maradnia (Helyeslés), szükségessé teszi, hogy ezen reform oly körülmények közt vétecsék kézbe, midőn a törvényhozás két háza közti jó viszony minden megzavaratastól teljesen megóvva van, (Tetszés) mert csak ha nyugodtan mérlegeltetik a kérdés, csak akkor lehet remélni, hogy azon cél, melyet a reformmal elérni kell, biztosan elérve is legyen. Remélem, hogy mind a mellett is lehető lesz ezen kész javaslatot még ez ülésszakban a törvényhozás elbírálása alá bocsátani.

A mi az antisemitizmust illeti, nem szükséges bővebben szólanom, nézeteim ismeretesekek, most is azt mondom, a mit már más alkalommal mondtam: nem vezet engem e kérdésben sem rokonszév, sem ellenszenv, de vezet Magyarországra és a magyar nemzet jóhiszeműségének érdeke, melyet megbélyegezteni engedni nem szabad. (Ugy van!) Hogy mit hoz a jövőnd, azt véges ember nem tudhatja. Láttunk nehézségeket támadni melynek indítói ellenkező szempontból indulnak ki, sokszor eredményeikben akaratlanul is egyik támogatja a másikat és talán mindketten egy újabb irányzatnak szolgálnak, egy harmadiknak viszik malmára a vizet, azoknak, kik Magyarországra már rendezett állapotát felforgatni akarják. (Ugy van! Ugy van! Megteszszük ez ellen, azt hiszem együtt, a mi emberileg lehető, megteszszük mint kormány és többség, ha a közügyre haszonnal lehet, de meg vagyok győződve, hogy ugyane célinak fogunk szolgálni, ha megszűntünk is kormány és többség lenni, mert a kötelesség teljesítésének módja változhat ugyan, de a kötelesség maga nem szűnik meg. (Élénk helyeslés.) Ezeknek rövid megérintése után biztosíthatlak még titeket arról, hogy én ugyan a magam részéről, de azt hiszem társaim részéről is mondhatom, hogy kifáradni, kedvet veszíteni addig mig sikerrel bízhatatjuk magunkat, nem fogunk. (Helyeslés.) Nem kedvvesztésből, nem fáradtságból, de ha változnék a helyzet, ha arról győződünk meg,

hogy másképp jobban használhatunk a közügynek, hagyúnok el önkényt helyünket. (Élénk helyeslés.) Magam részéről is csak azt kérem, hogy ti is tisztelt barátaim a kedvet ne veszítétek el, ne fáradjatok el, támogassuk egymást, meg egymásért, de a közügyért, melynek szolgálai vagyunk. Ismételve köszönetemet, ajánlom magam szíves barátságotkba. (Hosszas élénk éljenzés.)

A miniszterelnöktől a párt tagjai Péchy Manó a képviselőház elnökéhez mentek. Itt Falik Miksa nagy tetszéssel és számtalanszor éljenzések által félbeszakított remek beszédrel üdvözölte az elnököt. Beszédéből kiemeljük a következő passzust:

„És tanulni fognak tőled még egyet, a mire főleg a mai időben nagy szükség van. Ma majdnem divattá vált kicsinylőleg, lenézőleg, hogy ne mondjam megvetőleg szólni a szabadelvűségről, melynek zászlaja alatt e nemzet századokon át küzdött és diadalmaszkodott. A mi egy óriási szellem szeszélyét, vagy tévedését képezi, annak utánzására a törpék egész serege jogosultnak hiszi magát, nem érezve, hogy csak azon sváb fiu nevetéses szerepét játssza, a ki Donauschingen mellett a Duna forrása elé odatartva lábát, önelégült mosolyal gondolt rá, hogyan bámulnak majd Pesten, ha egyszerre a Dunában nem lesz víz. Pedig a Duna felségess nyugalommal hőmpolygató tovább óriási hullámai és az emberiség fejlődése is ilyenmű reactionarius kísérletek daczára, melyekben sohasem volt hiány, feltartóztatlanul folytatja útját, előre — mindig előre és sohasem hátrafelé.

Jól tudjuk mi is, hogy a szabadság egy-maga nem elég egy ország fentartására, felvirágoztatására, hogy az nem kenyér, mely az állam testét táplálja és hogy e táplálékot csak az értelmesség, szorgalmas munka képes megadni, de a szabadság igenis azon friss éltető levegő, mely nélkül a test sohasem képes megerősödni, fejlődni, állandó egészségnek örvendni.

Bel és külföld.

A szegedi kormánybiztoság felosztatot és ezen alkalomból Szeged városa Tisza Lajos volt kormány-biztos iránti haláját és köszönetét a legünnepélyesebb módon fejezte ki és elhatározta, egyrészt a tanácssterem díszül, életnagyságban való lefestetését, azonkívül pedig egy felállítandó szobor által leendő megörökítését.

Horvátországban a politikai viszonyok mindinkább jobb mozdulatot kezdenek venni, kiválóan az által, hogy a nemzeti párt, mely relative a legnagyobb többség felett rendelkezik a bánhoz közelebb lépni törekszik, és e tekintetben a külön megalakult „szerb kör” által támogatatik. Ezen két párttörödek, mely a Mrazovits es Starcevits törödekekkel szemben határozott többséggel bír, ha elég őszinte és a Bánál egyetértően eljárni hajlandó, — képes lesz a jelenlegi polit. elvadásás helyébe a józan és a közérdeknek megfelelő kormányzást létesíteni. — Az országgyűlés most a határőrdéki képviselőkre való tekintetből, az új megalakulásával foglalkozik, és eddig megválasztott Kresztics elnöknek és Sram alelnöknek. A Starcevics pártiak a bánit kinevező kir. leirat eredetiben való felmutatását sürgetik, a mi ellenében, mint a parlamentarizmus szokással azonosok, nem fog megtörténni.

Oroszországban a nihilisták épen akkor gyilkolták meg a titkos rendőrfőnököt Sudejkin Greyort, midőn hivatalosan híreszteltetett, hogy azok teljesen szét vannak ugrasztva.

Franciaországban Tonkingi vállalatban egy kis szünet állott. Son-Tay bevételre tetemes embervesztéséget okozott és így Courbe generalis, mielőtt a vállalat végpontja Bac-ninh felé elindulna kénytelen bevárni az utban lévő erősítéseket. Az alkudozások Chinával még most sem szakítottak meg, de a Franciaok részéről ez időszert szándékosan a halogatás politikájára következik — hogy Bac-ninh rövid idő mulva leendő elfoglalása után — a tények kényszer hatalmával lépjen fel.

Színház.

A heti műsor, bár ismét csak ócskaságok s ismétlésekből állott, mégis elég változatos volt s mi a legörvendetesebb benne, folyton telt házakot hozott, néhányszor olyannyira, hogy az ember bizony félve ült meg a helyén. Mással a rendőrség beleavatkozik az ilyen — mondjuk visszaélésbe, mert annak kell mondanunk azt az eljárást, hogy pl. a földszintre, hová 100 ember való, vagy 300-nak adnak jegyet; de nálunk erre nincs szükség, hisz jó az Isten s megvéd az minket — baj és szerencsétlenségtől.

Előadásra került Aradi Emilia kisasszony jutalmára „A sevillai borbély” vigjáték, elég pongyolán s a nagy közönség, noha a kisasszony határozott kedvence, egész este alig melegegett föl. A kis favorit gyönyörű koszoruk, virágokkal s egyéb értékes ajándékokkal lett kitüntetve.

Operette előadás volt kettő: „A kornvilli haragok” és „Furcsa háboru” s mind a két alkalommal sajnálattal kellett tapasztalunk, hogy az előadásokra nem fordítottak annyi gondot, mint az első alkalmakkor; de eltekintve az ensemble dőcögösségétől, a tempók vonatottságától s attól, hogy az énekesrészek nagyobbára a páholyokba énekeltek, mintha a földszinten közönség nem is léteznék — mégis felette jól mulattak — ott a színpadon, s ismét oly feszletlenül nevetgéltek, mintha nem is előadás, hanem főpróba volna. E themára különben legközelebb visszatérünk, s akkor majd mondunk el az igazgatónak egy kis igaz történetet, mi egyszer valahol megtörtént.

Színre kerültek még a „Nótás Kata” és „Huszáresiny” népszínművek; csütörtökön pedig Boránd Gyula a társulat jeles, törekvő fiatal komikusá javára „Pry Pál” angol vigjáték. Boránd mint jellemkomikus a vidék e genrebéli színészei közt az elsőkhöz sorozható s ha annyi komoly tanulmányal folytatja a megkezdett irányt, mint eddig, a legjobb jövőnek néz elé. Különbén felhívjuk e fiatal színész működésére s tehetségére a főváros iránadó köreinek figyelmét. — A meséjében és szerkesztésében elavult darab majdnem minden évben kerül előadásra; de a közönség bizonyára még soha nem mulatott oly jóízűen a kitűnő czimszerepen, mint ez alkalommal; Boránd alakítása minden tekintetben kifogástalan volt. Ugyanezt mondhatjuk Tóth Antalról is, ki Hardy ezredet adta. Arányiné asszony Elizát a közönség igen rokonszenvesen fogadta. A ház zsűfőliség megtelt s ez mindig a legjobb kritika; a jutalmazott azonfőlül egyéb értékes ajándékban is részesült.

Előfizetési felhívás.

Az év kezdetével felkérjük lapunk t. előfizetőit, hogy az előfizetést minél előbb megújítani szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében zavar támadjon. Vidéki előfizetések legjobban postautalvánnyal eszközöltetnek.

Előfizetni lehet: helyben kiadóhivatalunkban, Valentin Károly könyvkereskedésében, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvkereskedésénél vagy Janovszky boltjában levő hirdetések felvételi irodában. Lapunk hetenkint kétszer jelenik meg.

Előfizetési ár:

egész évre	8 frt,
fél évre	4 „
negyed évre	2 „

Körjegyzőknek és néptanítóknak

egész évre	6 frt,
fél évre	3 frt.

H i r e k.

Újvári tisztelgések. Az újév első napján Pécs sz. kir. város testületileg tisztelgett Dr. Dulánszky Nándor m. püspök ő nagyméltóságánál és Perczel Miklós főispánnál. Ugyancsak a város tisztikara tisztelgett Aidingger János kir. tanácsos polgármesternél, hol a küldöttséget vezető Zavaros Péter tanácsnok tolmácsolta a tisztikar üdvözlését.

A katonaság köréből. Tsóóri Mezős Károly báró, a 7-ik huszárezred parancsnoka mint „rokkant” nyugalomba helyeztetvén, neki a tábornoki rang és jelleg „ad honores” adományoztatott. Ez alkalommal a 7-ik huszárezred parancsnokává Pokorny Hermann másod ezredes neveztetett ki.

Jótékony adományok. Az új évi üdvözlések megváltása által, mint a szegények intézetének választmánya tudatja, a szegények javára, Kovács Zsigmond veszprémi püspök ő exciája által adományozott 100 frton kívül, 556 frt 66 kr. folyt be. Az adakozók névsorát közöljük.

Halálozások. Wittelsbach Károly nyug. főhercegi igazgató e hó 3-án életének 65. évében; özv. Almási Koronay Józsefné szül. Strobl Ludovika életének 87. évében elhunyt. Béke hamvaikra!

Pályázat. A hivatalos lap pályázatot hirdet a csuati postamesteri állomásra. Járulékosok — 100 frt biztosíték letétele mellett — 150 frt fizetés, 40 frt irodaátalány. Kérvények a soproni postagazgatósághoz intézendők.

Jótékony adomány. Taray Andor kir. pénzügyi közigazgatási törvényszéki bíró a pécsi négyelet szegényei javára 10 frtot adományozott, mely adományt a négyelet részéről köszönet nyilatkoztatik.

Álarczos bál. A pécsi négyelet saját pénztára javára 1884. évi január 14-én a helybeli színház helyiségében, a városi zenekar közreműködése mellett verseny álarczos bált rendez. A bál folyama alatt szavazó-jegyek fognak 10 krajczárával elárúztatni s ily jegyekkel a szünóra alatt megéjtendő szavazat utján a legtöbb szavazatot nyert legsajátosabb, legrésztelenebb és a legmulattatóbb 4 álarczosnak jutalomdíj fog kiosztatni. Belépti díjak: Felső páholy 8 frt, alsó páholy 10 frt, felső kis páholy 4 frt, alsó kis páholy 5 frt, földszint 1 frt, este a pénztárnál 1 frt 20 kr., karzati zártkörű 50 kr., karzat 20 kr. Jegyek előre válthatók Valentin Károly könyvkereskedő urnál. Kezdeté esti 8 órakor.

Színházi műsor. Szombaton január 5-én adatik „Fedora”, Sardou jeles új színműve. Vasárnap „A tótleány” népszínmű. Hétfőn itt először bérletszűnetben „Nissida” új operette, változatos új diszettekkel. Kedden „A czifra nyomorúság”, színmű. Szerdán Litzemayer nővérek jutalomjátékakul „A leánykerő”, népszínmű, „Szermeli bájtal” operette és balettáncok.

Farsangi krónika. Az 52-ik gyalogezred önkényesei e hó 26-án a „Hattyu” termekben táncszertélyt rendeznek, mely, tekintve az önkényesek eddigi estélyeit, kétségkívül igen jól fog sikerülni. A meghívók e napokban küldetnek szél.

Az üvegfényképek kiállításában ma és holnap a X. sorozat látható, mely magában foglalja Török- és Spanyolországot, Palesztinát és Görögországot. E sorozat szép felvételeket tartalmaz Konstantinápolyból, többek közt a Sophia-moshe belsejét, egy pompás pillanat-fényképet a Dolmabagdzseből; továbbá Jaffa, Jeruzsálem, Bethlehem, Nazareth, Jordán, Holttenger, Sayde, Pýriás, Athen stb. kilátásait. Ajánljuk a megtekintésre e sorozatot, mely kétségkívül tetszésre fog találni.

Elveszett gyűrű. E hó 3-án egy arany karikagyűrű veszett el, melynek belső lapján H. J. írott betűk vannak bevésvé. Megtaláló kéretik azt Horváth József tszki irnoknál átadni.

Halálos ítéletet mondott ki a pécsi kir. törvényszék Jetter K. nagy tótfalusi lakos felett, ki öreg Konyhásné felbujtására ennek férjét october hó 28-án meggyilkolta. A felbujtó Konyhásné életfogytig tartó fegyházra ítéltetett.

Sylvester a vidéken. A mágoctsi 11-ek bálja (mert annyian voltak a rendezők) szépen sikerült. A helybeli intelligencia teljes számmal megjelent, vidékiek is sokan jöttek el. Bevezetésül egy kis szavalás volt. Szavaltak Honig Albert, Kramer Károly, Vértessy A. és Werner F. urak, kiket az összegyűlték hosszantartó tapsokkal kitüntettek. Ezután következett a tánc, mely az elsőrendű dombóvári zenekar működése mellett reggeli 4 óráig tartott. A négyeseket 20 pár lejtette. Ott láttuk Tharnóczy Lajosné, dr. Stein Ferencné, özv. Alványi Matild és özv. Schwarzenberg Katica urhölgyeket, Schwarzenberg Emma, Flaisits Berta, Honig Eszti, Wurm Mariska (Vásáros-Dombó), Bondi Lotti (Csibrák), Fried nővérek (Cs.-Tóttós) Klein Riza (Szárzad) és Reich Francziska (Kalocsa) kisasszonyokat.

Műkedvelői előadás volt Pauli nővérek rendezése mellett december hó 30-án M. Kéménden. A lejátszott szindarab czime „Die Grille” volt; a szereplők pedig, egy kivételével, csupa helybeli polgárok gyermekei voltak és pedig: Münster Julcsa, Kérner Julcsa, Johann C., Romais N., Kerner Teréz, Blicling N., Pauli Katalin és Pauli Antonia kisasszonyok. Továbbá: Kerner A. tanító, Háhu V. kereskedő segéd, Blicling I., Rumsauer P. itteni iparosok és Müller József. Az előadás rögtönzött volt úgy, hogy a meghívók két nappal az előadás előtt lettek kibocsájtva, ennek dacára a szereplők mindegyike folyékonyan darálta le szerepét. Különösen kitapsoltattak Münster J. és Pauli A. kisasszonyok. Az e czélra szánt helyiségek mind tömve voltak látogatókkal, miután a vidékről is igen sokan berándultak ez alkalomhoz, miért is az anyagi eredmény várakozáson felüli volt, amely körülmény eléggé bizonyítja, hogy a helybeliek örömmel pártolják az ilyen nemes czélú törekvéseket. Az előadást tánc követte és pedig az ujonnan szervezett M.-kéméndi zenészek közreműködése mellett. Közékvánatra legközelebb ismét rendeztetik ilyen műkedvelői előadás.

Merénylet. Mohácsom még ma is divatban van Sylvester éjjel a lövöldözés, s ily alkalmakkor oly durrogatást visznek véghez, akár a legvigabb szüret alkalmával a szőlő hegyekben. A mult Sylvester éjen ezen rossz szokás ismét nagyban üzetett sz valóságos merénylet is történt, a mennyiben Milich Péter ügyvéd, a „Mohács és Vidéke” szerkesztője s lapunk munkatársa ablakán éles tölténnyel belöttek. Szerencsére az ijedelmén s az ablak beuzásán kívül egyéb baj nem történt. Szándékosság vagy véletlen műve volt-e, azt majd a megindított vizsgálat lesz hivatal kideríteni.

Vigyázatlanág. Mohácsom a napokban több uri egyén a vasut melletti kertek egyikeben revolvert próbálgatott s egy serét véletlenül eltévedve, egy a vaspályán dolgozó napszamos czombjába furodott, szerencsére csak jelentéktelen sérülést okozva. Mindenestre nagyon helytelen szokás a kertekben czélölvés, különösen a hol a kerítés mellett gyalog út vezet. Mily könnyen történhetnék szarencsétlenség azt a fenti példa eléggé mutatja.

A siklósi izr. jótékony négyelet folyó év január hó 1-én tartá meg rendez közgyűlést, mely alkalommal elnökne hangsúlyozá, hogy noha a tagok száma aránylag csekély, e keretben elég lett véve a kitűzött czélnak, mert 332 frt 55 kr. összes bevételből, kiházásításra 125 frt, heti kifizetésre 41 frt, a többi 25 fél között segélyezésre fordítottat. Ez alaptöke 1000 frtig emelkedett. Ez idén a választások következőleg eredményezőek voltak: Elnökne Breiner Katalin, alelnökne Strausz Jozsefa, pénztárnokne Rogler Babetta, választmányi tagok: Alt Sarolta, Kaufner Minna, Kellner Berta, Roth Amalia, Kohn Amalia, Mauthner Helena, Reveh Roza, Spitzer Emilia és Paula, Miskolczy Regina, Borovitz Roza és Minna, Steinbach Netty, Staub Jozefa úrnok. Számvizsgálók: Breiner A. és Kohn ügyvéd urak.

A m. kir. Curia büntető tanácsa nevezetes elvi határozat mondott ki, hogy a védő ügyvéd, védence érdekében, akkor is írt

jogorvoslattal, ha a védence a bírói határozatba kifejezetten belenyugodott. A kiindulási szempont ezen határozatnál az, hogy büntető ügyekben a védő nem csupán a vádlottat, hanem a vádlottnak érdekében a törvényen alapuló jogot s így a közérdeket is képviseli; a védence érdekében rejlik közérdeknek a védő által képviselte pedig abban találja alapját, hogy a büntetés nem lévén magánjogi egységnek, vagyis vádlott részén a büntetés el- vagy el nem vállalásának, a közzváltó részén pedig arról való lemondásnak tárgya, s alkalmazása a törvényben szorosan meghatározott esetekhez lévén kötve, az állam közérdeke nemcsak az által szenvedhet, ha a büntetés cselekmény elkövetője büntetlen marad, hanem azáltal is, ha oly egyén vettetik büntetés alá, a ki büntető cselekményt nem követett el, vagy a törvényesnél súlyos büntetés alá vonatik. Másik döntő szempont volt, hogy a védő, hivatásának természete szerint, nem esik azon szempont alá, mint a félnek magánjogi megbizottja.

Mennyit nő a nap januárban? Január hó 1-én a nap 7 óra 50 perczkor kel és 4 óra 18 perczkor nyugszik le; 31-én felkel 7 óra 39 perczkor és lenyugszik 4 óra 57 perczkor; vagyis 1-én a nap hossza 8 óra 28 percz s az éj hossza 15 óra 32 percz; 31-én pedig a nap hossza 9 óra 18 percz s az éj hossza 14 óra 42 percz. Tehát a nap január hóban 50 perczcel vagyis majdnem egy órával nő.

Beküldetett. A „Pester medic. Presse” írja: a legközönségesebb köhögés veszedelmessé válhatik, tehát tanácsos a legkisebb s legjelentéktelenebb hurutnál egy kellemes szert használni, mely az emésztést nem akadályozza, az Egger-féle mellpszitillák e czélra kitűnőnek bizonyultak amennyiben a köhögési inger eltávolítják előidézik a nyálka vetést és nem idéznek gyomorsavat. Egy eredeti doboz 25., 50 kr.

Irodalom.

Dolinay Gyula kipróbált ifjusága lapjára felhívjuk az érdektel kőrök figyelmét. „Hasznos Mulattató” czimű képes lapja új évvel 12-ik évfolyamába lép, mely körülmény a legjobb bizonyítványa a lap jósága, életrevalóság felől. Megjelen díszes kiállításban, kitűnő gazdag tartalommal, számos képpel honapoként készter. Ára: negyedévre 1 frt. fél évre 2 frt. A „Lányok Lapja” szintén régi jó lap, új évvel 10-ik évfolyamát kezdi. Ifju olvasó-női országszerte kedvelik, mert díszes kiállítás, gazdag tartalom, számos szép képpel. A kitűnő dolgozatok mind az ifju leánykák kedélyvilágához vannak alkalmazva, s az által válik a családok körében nélkülözhetlenné. Ára: negyedévre 1 frt, fél évre 2 frt. Dolinay haramdik becses vállalata a „Magyar királyok és hősoők arczkép csarnoka” mely igazán páratlanul áll. Sorra vette a történelmet s elkezdve Attilán, közöl minden kiváló alakot: a királyokat egytől egyig, az erdélyi fejedelmeket, a nádorokat, a hősoeket, államférfiakat. A képek szép nagy alakúak, mindegyikhez élet- és jellemrajz van írva és pedig ügyesen, kedvesen. Idáig már 94 történelmi alak jelent meg 23 ivnyi terjedelemben. És ezt mind 65 kr. ráfizetéssel megszerezheti az, ki egyszeresmind előfizet akár a Hasznos mulattatóra akár a Lányok lapjára. Külön a képek és életrajzok nem kaphatók csupán valamelyik lappal. A további folytatások aztán ingyen küldetnek azon lappal, a melyre történt az előfizetés. Végül czimlap és tartalom jó az egészhez. Dolinay három vállalatát, melyek mindegyike bámulatos olcsó, ajánljuk a szülőknék s a tanférfiaknak. A válás s a közoktatási miniszter is melegen ajánlja a tanítóok iskolák figyelmébe mult hó 23-án 39,296. sz. a kelt rendeletével. Kiadó hivatal Budapest, Zöldfa-utca 32.

A „Nemzeti Ujság” a legolcsóbb és legdíszesebb képes politikai napilap most lép

második évfolyamába. A „Nemzeti Ujság” programja a lap czime. Független irányu lap, mely küzd a gazda, a munkás, az iparos, e haza összes polgárainak, a magyar nemzetnek érdekében, küzd bátran, kitartóan, semmitől sem rettenve vissza. Kérlelhetlenül támadja és ostromozza a helytelen politikai irányt, a társadalmi kinövéseket és ferdeségeket. A „Nemzeti Ujság” nem függ senkitől, nem áll senkinek befolyása alatt és csak a közönség érdekeit tartja szem előtt, S o m o g y i U d e e lap felelős szerkesztője és kiadó tulajdonosa, ismert régi író, ki nem kimélve áldozatot, fáradságot, oly lapot ad a magyar olvasó közönségnek, mely nem csak kiállja a versenyt más hasonló vállalatokkal, hanem felül is mulja azokat. A „Nemzeti Ujság” czimlapját naponként gondos kivitelű, szép, lehetőleg actualis kép díszíti. Vasárnap melléklete a „Mulattató”, tartalom és kiállási dolgában vetekedik bármely képes hazai lappal. A „Nemzeti Ujság” ezenkívül naponta ad mellékletet. Az iparos a napi érdekü közleményeken kívül megtalálja az „Iparügy”, a kereskedő és gazda a „Kereskedelem és Mezőgazdaság” cz. mellékletet. „Törvényszéki csarnok” cz. melléklete szenzációs bűnügyeket ismert, hoz érdekes törvényszéki tárgyalásokat, ezek keretében illő érdekes képeket. Hölgyek részére a „Nemzeti Ujság” a „Divatlap” cz. mellékletet adja, hasonlóképen illusztrálva. Néptanítóink részére a „Népnevelés” cz. mellékletet adja. Nagyszámú vidéki levelezői, összeköttetései a fővárosban, lehetővé teszik a „Nemzeti Ujság”-nak a gyors és pontos értesülést. A „Nemzeti Ujság” hoz gazdag újdonsági és törvényszéki rovatot, tárcázikket, szenzációs, érdekfeszítő regényeket, talányokat stb. Munkatársai: Arányi Miksa (parizsi levelező), Bánfi Sándor, Erődi Béla, Darvas Aladár (bécsi levelező), Gelléri Mór, Hoffmann Mór tanár, Iványi Ödön, Karcazy Vilmos, Mócs Zsigmond, Murai Károly, Marczányi György, Pósa Lajos, Porzolt Kálmán, dr. Radó Antal (római levelező), dr. Prém József, Reviczky Gyula, Sasvári Ármán, Solder Hugó, Szávay Gyula, Sziklay János, Szatmári Mór, dr. Váradi Antal, Vészi József stb. Pálmai Ilka a népszínház kitünő művésznője már két ízben irt a „Nemzeti Ujság”-ba szellemes tárcákat és a lap bírja több kitünő művész és művésznő igéretét, hogy közreműködésükkel gazdagítandják tartalmát. A „Nemzeti Ujság” szerkesztősége és kiadóhivatala nádor u. 17. sz. Előfizetési ára egy évre 12 f. t. Kiállítás, tartalma és politikai iránya oly tényezők, melyeknél fogva melegen ajánljuk az olvasóközönség figyelmébe.

Levelezés.

Szentlőrinc, 1884 január 1-én.

A Baranya-szentlőrinci társaskör évi rendes közgyűlését mult évi december 30-án tartotta meg.

Az alig egy év óta fennálló egylet életrevalóságát bizonyítja, mint ezt a nagy számú megegyezett tagok előtt J. Trixler Károly ur, az egylet igazgatója hangsúlyozta, hogy az egylet könyvtára eddig több mint száz kötet szépirodalmi művet tartalmaz, s határozatba ment, hogy e czélra a most következő évben 200 frt fog fordítani.

Van az egyletnek 32 bel- és 48 kültagja, járat hat, részben politikai, részben szépirodalmi lapot.

A megtartott tisztújítás alkalmával megválasztottak: igazgatóvá az egylet érdekében buzgóan fáradozó J. Trixler Károly szolgabíró ur, kinek az egylet fennállását is köszöni; pénztárnokká Benyovszky Elemér, titkárokká Jeszenszky Antal és Krasznay Mihály, utóbbi egyszerűs mind könyvtárnokká, — helyettes könyvtárnokká végül Benyovszky Móricz. Választmányi tagokul megválasztottak: Nádosai Kálmán, Nádosai István, Sölt Károly, ifj. Jeszenszky Ferencz, Sándor János, Benkó Gyula, Kustos Lajos, Nedopil Antal, Siska Károly, Kobárics József, Nedopil Antal és Morvay Ignác.

Végre határozatba ment, hogy az egylet saját könyvtára javára tánczenéstélyt fog tartatni, s helyesebb választást nem tehetett, mint midőn annak rendezésére Dr. Rameshoffer Sándor urat, a járás örök ifju, s közszeretetlen álló orvosát kérte fel.

Szky.

Törvényszéki csarnok.

A pécsi kir. ügyészségnek, az eszéki vasuti hid leszakadása tárgyában folyamatba tett bünvizsgálatra vonatkozólag, a pécsi kir. törvényszékhez vádindítvány.

Az eszéki vasuti hid leszakadása tárgyában teljesített bünvizsgálatra vonatkozó iratokat azon indítvánnyal van szerencsém előterjeszteni, hogy

I. Schüller Károly mérnök-gyakornok, és Margbreiter Ede állomás főnök ellenében a további bünvádi eljárást büntethető cselekmény, illetőleg mulasztás hiányában egyszerűen megszüntetni,

II. Koch József hidfelügyelő, Steltz Frigyes osztály mérnök, Jobbágyi Ottó főmérnök és Réczey Gyula főfelügyelő és helyettes igazgató — mind az alföldi fumei vasut társulatnál — az első eszéki a többi budapesti lakosokat a büntető törvény 290 291. §-ának mellőzésével, a büntető törvény 437. §-ba ütköző közveszélyű rongálás vétsége miatt vád alá helyezni,

III. A végtérjárásra érdekeltek megítélése mellett határidőt kitzüni méltóztassék.

Indítványom indoklására szolgáljon az eszéki vasuti hidnak mult 1882. évi szeptember hó 23-án délután 2 óra 10 perczkor az Eszékről Bécs felé indított vonal alatt bekövetkezett leszakadása tárgyában eszközölt vizsgálat rövidre összevont története, a lélekrondító szerencsétlenség leírása, a Schüller Károly és Margbreiter Ede ellenében a bünvádi eljárás megszüntetését, Koch József és társai ellen a vád alá helyezést okadatoló körülmények részletes kifejtése, amint is a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

Alig terjedt híre * azon gyászos következményű szerencsétlenségnek, mely 1882. évi szeptember hó 23-án délután a Dráván átvezető eszéki vasuti hidon történt, midőn a hid két mezeje a Villány féle indított vonat mozdonya és hat kocsiával együtt a megáradt folyam hullámai közé szakadt, még mielőtt az állomás főnök e szivrendítő eseményt bejelentette volna, sietett az eszéki kir. ügyészség a bünvádi eljárást folyamatba tétetni. A törvényszék azonnal rendkívüli ülésben rendelte el az előnyomozást s a helyszíni szemlét, megbizván annak eszköz-lésével Heim Mihály vizsgáló bírót.

Az első szemle a helyszínen szakértők közbenjöttével még a szerencsétlenség napján délután 5 órakor megtartottat, a vizsgáló bíró azonnal intézkedett, hogy a Dráva és Duna mentén uszó tárgyak kifogassanak, s az előnyomozást szeptember hó 24-én a kihallgatásokkal is megkezdette.

De megkezdett a nyomozás Baranyamegyében is, a mennyiben a baranyavári járás segéd szolgabírája, mihelyt a catastropháról értesült, rögtön még szeptember hó 23-án a helyszínre utazott, hol azonban az eszéki vizsgáló bírót már működésben találta. Mindazonáltal a szolgabíró, jelentését a megye alispánjához megtéve, több jenőfalusi lakosok kihallgatásával szeptember hó 24-én az előnyomozást szintén megkezdette, míg a pécsi kir. ügyészség részéről az annak vezetésével megbízott volt királyi alügyész szintén már szeptember hó 25-én a helyszínre utazott, hogy a bünvádi eljárásnak folyamatba tétele iránt a kellő intézkedéseket megtehesse. October hó 18-án terjesztette be a pécsi kir. törvényszék elé indítványát, melyben az illetékességet ezen törvényszék részére látván megállapíthatónak, az iratoknak az eszéki törvényszéktől leendő átkérését hozta javaslatba.

Időközben, october hó 5-én az eszéki ügyészség is felveti az illetékesség kérdését, indítványozván az iratoknak a pécsi kir. törvényszékhez, mint az eljárásra illetékeshez

leendő áttételét, ámde a vizsgáló bíró october 12-én a törvényszékhez előterjesztett véleményében az eszéki törvényszék illetékes voltát vitatván, az ugyan ezen napon tartott ülésében az eszéki kir. törvényszék szótöbbséggel megállapította saját illetékességét, mely határozat ellen az ügyészség october hó 15-én felfolyamodást adott be, minék következtében az ügyiratok october hó 26-án a zágrábi báni táblához terjesztettek fel.

Ezen közben érkezett meg a pécsi kir. törvényszéknek october hó 21-én kelt megkeresése, melyben az ügyet illetékes további eljárás czéljából átbocsáttatni kéri, melyre azonban a felelet az lón, hogy az iratok felülbírálat czéljából a táblához lettek felterjesztve.

A báni tábla 1882. évi november hó 3-án hozott határozatával a pécsi kir. törvényszékét mondván ki illetékesnek, az ügyiratoknak oda leendő átküldetését elrendelte.

E határozat értelmében az eszéki kir. törvényszék november hó 25-én kelt átiratával az előnyomozási iratokat átküldötte.

Most már a pécsi kir. törvényszék mindezek előtt intézkedett az iránt, hogy a horvát és német nyelven felvett jegyzőkönyvek magyar nyelvre fordíttassanak.

Az előnyomozás folytatása és kiegészítése a kir. ügyészségnek 1883. évi mártius hó 16-án kelt indítvány értelmében elrendeltetett, s annak fogantatásával Czigliányi Béla kir. törvényszéki bíró bízott meg.

A vizsgáló bíró május hó 5-én rendelte el a szabályszerű vizsgálatot a b. t. 290. 291. §-ai úgy a XXXIX fejezett határozatmánya által tiltott jogsértés miatt Koch József hidfelügyelő, Steltz Frigyes osztály mérnök, Schüller Károly mérnök, Jobbágyi Ottó főmérnök, Réczey Gyula igazgató helyettes és Margbreiter Ede állomási főnök ellen, e határozat ellen Jobbágyi kivételével a többi érdekeltek mind felfolyamodással éltek, azonban a kir. törvényszék július 27-én 5146. szám alatt hozott végzésével azt másodfokulag helyben hagyta.

A vasutársulat közgei a közmunka és közlekedési miniszterium kiküldötte Ambrozovits Béla miniszter. osztálytanácsos közbenjöttével a közigazgatási, illetőleg fegyelmi vizsgálatot hasonlóképp már 1882. évi szeptember hó 24-én megkezdették, és azt szakadatlanul folytatva, annak eredménye november hó 11-én a vasuti felügyelőséghez terjesztetett fel, honnan az ügyiratok 1883. évi január 29-én lettek a közmunka és közlekedési miniszteriumhoz kimerítő véleményes jelentéssel felterjesztve.

E fegyelmi iratok a bünvizsgálat folyamán leendő esetleges felhasználás czéljából a bíróság rendelkezésére bocsáttattak, — s a vizsgálati iratokhoz 116. naplószám alatt csatolva.

Végül a katonai hatóságok s a közös hadügyminiszterium részint a huszár-szállítmány vezető Burka Antal hadnagy, részint az eszéki várparancsnokság által felterjesztett jelentésekből nyertek tudomást a történt szerencsétlenségről és annak lefolyásáról.

Ezen külön irányban fogantatosított előnyomozások és vizsgálatok azon adatai melyek még egyrészt világot vetnek a catastrophára lefolyására, másrészt indokol szolgálhatnak a vádindítvány indoklására, röviden a következőkben összegezzük.

(Folytatása következik)

Előadott polgári ügyek.

Deczember 31.

Kissfaludy Imre kir. törvszéki bíró által. 3444. p. 1883. Sojók János és társai Szabó József ellen, néhai kk. Szabó Julianna hagyatéka megítélése iránt.

4011. p. 1883. Gyurgyevits Brankó, Engel József fia czég ellen, váltó kiadása iránt. 4264. p. 1883. Özv. Jovánovits Mihályné szül. Stankovits Mária, Jovánovits Taizó alperes ellen, birtokba helyezés iránt.

Véscey Rezó kir. tszéki bíró által.

3500. p. 1882. Szieberth Nándor Pécs szab. kir. város árvaszéke ellen, kielégítési

végrehajtási illetve árverés megszüntetése iránt.

Előadandó bünt. ügyek.

Január 7.

5195. b. 1883. Dóczy József ellen, hatóságai közeg elleni erőszak büntetése és könnyű testi sértés, Dóczy József és társai ellen kihágás miatt.

5221. b. 1883. Topalov Gyuró ellen, hivatalos hatalommal visszaélés miatt.

Január 9-én.

5243. b. 1883. Schmiermund Gyula ellen súlyos testi sértés miatt.

5244. b. 1883. Lakatos János és társai ellen, lopás miatt.

5267. b. 1883. Tóth György ellen, hamis esküvés miatt.

Január 11-én.

6529. b. 1883. Niholics Vazul ellen, hamis eskü büntetése miatt.

7101. b. 1883. Bartolov Ádám ellen, lopás miatt.

Felbívíteli ügyek.

Cziglányi Béla kir. tészki bír. által.

Január 3.

6087/1883. Blum József és társai ellen k. t. sértés miatt.

6088/83. Cserti János ellen becs. sértés miatt.

6236/83. Palenszi Sándor ellen, k. t. sértés miatt.

6237/83. Baksai Kásló és társai ellen, k. t. sértés miatt.

6254/83. Bacsdani Peroné ellen, becs. sértés miatt.

6255/83. Zentner Ferenczné ellen, becs. sértés miatt.

6256/83. Schwartz Anna ellen, k. t. sértés miatt.

6284/83. Külösi Sándorné ellen, becs. sértés miatt.

6287/83. Klein János és társa ellen, becs. sértés miatt.

6288/83. Fét Józsefné ellen k. t. sértés miatt.

6363. Podrumacz Gyula ellen, k. t. sértés miatt.

6364/83. Trapp Boldizsár ellen, becs. sértés miatt.

6365/83. Meringer Jakab ellen, becs. sértés miatt.

6366/83. Lukasevits Gyula ellen, becs. sértés miatt.

6367/83. Dadits Julia ellen, becs. sértés miatt.

6368/83. Pari Ferencz ellen, becs. sértés miatt.

6069/83. Kram Antal ellen, becs. sértés miatt.

6386/83. Amrein Istvánné ellen, becs. sértés miatt.

6565/83. Stefán Frigyes ellen, k. t. sértés miatt.

6583/83. Pirita István és társai ellen, becs. sértés miatt.

6581/83. Szép Sándor ellen, becs. sértés miatt.

6585/83. Torpis Judit ellen becs. sértés miatt.

6586/83. Torpis Judit ellen, k. t. sértés miatt.

6691/83. Kohlep Ferencz ellen k. t. sértés miatt.

7950/83. Vukovits Jovó és társai ellen. becs. sértés miatt.

Heti szemle.

Pécs, 1883. december 31-én.

Ha az év leforgása alkalmával visszapillantást teszünk az üzletviszonyokra, úgy kell hogy ezeket rendkívüli rosznak kvalifikáljuk. Már a kezdett hosszantartó tétlenségre kárhoztatta a kereskedést, mert a pangás mellett az árak mindinkább hanyatlásnak indulának, kivéven az egy tengerit, mely rohamosan kerestetett, de ezt is május havában oly nagymérvű reakció követte, mint a tavalyi őszi alkalmával a búzát, és a felhalmozódott készletek csakhamar növekvő, sőt erőszakolt kínálatot szülemlettek, szemben a fogyatkozó vételkedvel, mert Tirol az inségtarifa idejében özőnszerűleg gondoskodott bészükséglete fedezéséről és az új bevásárlásokra nem gondolt. Az új aratás idején a buza kielégítő a keresés esetleg vételkedvre talált ugyan, de termelőink túlmagas követelése ellenében csak elriasztottuk a jelentkező külföldieket, időközben aztán a vetélytársas államok maguk számára meghódították a piacokat és nekünk mindvégig az üres megfigyelés jutott, vajha az új év jobb fordulattal köszöntene be!!

L.

Szerkesztő üzenete.

G. D. Baté. Csak az egész beszély be- küldése után szólhatunk hozzá.

Elmélkedések a múlt évről. Elkésve érkezett. Eitettük.

Nyilt-tér*)

Magyar földhitelintézet 4 1/2 % Záloglevelei

Pesti hazai első takarékpénztár egyesület 5 % kötvényei

Magyar jelzálog hitelbank 5 % záloglevelek

Magyar kisbirtokosok országos földhitelintézet 5 1/2 % záloglevelei napi árfolyamon

alulirt czégnél kaphatók. Ezen érték-papirokat tőkebefektetésre ajánlhatom, tekintve, hogy biztosságuk és szilárd-ságuk minden kétségen felül áll és hogy semmiféle adó vagy illeték le- vonásnak nincsenek alávetve.

Schapringer J.

váltóüzlete Pécssett.

*) E rovatban foglaltakért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

Weisz Irma

és

SCHWARZENFELD ADOLF LOVAG

cs. k. főhadnagy a 7. huszár ezredben

jegyeselek.

I. Légszeszcoaks

a helybeli légszeszgyárból

2 1/2 meter mázsától

felfelé, kosarakban a házhoz szállít

Kindl Ferencz

Nepomuk-utca 33.

444.

Az idényre.

igen kedvező árakon ajánlok: szép válogatott narancsokat mándárinok, czi-romot, továbbá tiszta mazsolát, mandolát, datolyát, fügét, koszorokban és dobozban, diót, olaszogyorót, szép franczia mákot, bosnyák szilvát, szárított és czukrozott görcei gyümölcsöt, mindennemű halakat, sajtokat különösen diszítéshez alkalmas csemegéket, színes gyertyáscákákat; legal- kalmassabb ajándékul pedig czukrot; kis sővegekben, kávé, csokoládét, pezsgő és csemege borokat.

Nick Károly Pécssett

déligyümölcs és csemegeárak kereskedése ki- rály-utca (nemzeti casino.)

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felölős szerkesztő: Bodó István.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető- félnek külön lakoziméval is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges póstabélyeg beküldetik.

Előolvasónőnek kerestetik egy öregebb vagy fiatalabb nő egy elő- kelő házban. Bővebbet a kiadó- hivatalban 498

Jó szakácsné kerestetik, kö- veteltetik hogy tiszta becsületes és értelmes legyen. Bővebbet a kiadóhivatal.

Egy 8 gimnásiumi osztályt sikerrel végzett s a jegyzői teen- dőkben jártassággal bíró fiatal ember mint jegyző segéd alkalmaz- zást keres. — Bővebb felvilágo- sítást a kiadóhivatal ad.

Kis-tér és ferencziek utca sarkán levő sütődében több tanonc vétetik fel. 463

Egy jó írással és hibátlan helyesírással bíró fiatal ember másolási vagy más munkát keres, melyet szabad óráiban mérsékelt díjazás mellett otthon végezhetne. A kiadóhivatal ad értesítést.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt ju- tányos áron eladó, vagy haszonbérbe vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

Három szoba a főtéren 1-ső emeletben azonnal bérbe adandó. Közelebbet a lap kiadóhivatalnál.

ÜVEG FÉNYKÉPEK KIÁLLITÁSA.

Vasárnap a X. sorozat utolsó napján látható:
utazás

Törökországon, Syriában Palestinán át
(szent föld) és
Görögország,
Hétfőtől csütörtökig XI. sorozat:

OSZTRÁK-MAGYARORSZÁG

Feltétlen biztos 5% felül kamatozó értékpapírok
tőkebefektetésül ajánlva.

Magyar Jelzálog Hitelbank

és

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

3% záloglevelei

betáblázott jelzálog-kölcsönök alapján kibocsájtva.

Ezen záloglevelek, melyek úgy a m. k.
államhivataloknál, mint a cs. k.- és honvéd
hadseregnél ovadék- (cautió) ként elfogadtnak,
egyesítik magukban a feltétlen biztosságot jó
kamatozással.

Pontosan a hivatalos árfolyamon, minden további
költség nélkül kaphatók

Ullmann M. Károly

bank- és váltóüzletében.

A közeledő

FARSANG IDÉNYRE

ajánlom a n. é. közönségnek, izlésteljesen és
elegansan kiviendő

diszitési munkáimat.

Tisztelettel

Kremling Károly,

kárpitos- s diszitési üzlete
József-utca 28. sz.

Naponként

friss

ÉS HAMISÍTATLAN TEJ

kapható alulirotnál

**házhöz szállítva, literjét télen nyáron
egy formán 10 krért.**

Tisztelettel

Hirschfeld S.

sörfőző
(Szigeti külváros.)

**Kellemetlen szájszag
és fogfájás ellen.**

Erdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KÁROLY ROBERT,

Manchesteri lakos által felállított

osztrák és magyar kir.-
szati kirázo-
lagos szabadelmet
nyert

SZOPIANA-SZAJSZÉZ.

Hatása:

1. Szopiana-szajszéz a száji- és orr-
üregek (dohyas vagy mifogak, dohángy-
zás vagy fáruhi más okból eredő) minden
hűzét nyomtalanul eltávolítja.

2. Előszöli a pechhált foghúst és
az ingó fogakat, az utóbbiaknak vissza-
adja természetes fehér színüket, meg-
gátolja a fogkő képződését, védi a fo-
gak zománccát és óv a fogfájás ellen.
3. A száji- és orrnyereg mindennemű
szűpos (skorionikus) bántalmait gyógyítja,
hűti és hirtesszja a foghúst és edzi a
nyelvközpontot.

4. A már létező fogfájást elavó-
lítja, ha a fájó fog husa pár csepp-
vízzel nem elerített szajszé-
szel megmunkáljuk.
5. Diphtériás és más torokbajoknak
igen sikeres gargalizáló szer.

Ára kicsinyben egy üvegnek

1 Ft 25 Kr. o. é

Raktárak: Sápoc, Letván, Győgyász-
résznel Pesten, Török József Győgyász-
résznel Budapestben és minden nagyobb
vidéki gyógyszerkerületben *Biro-János* Gyógy-
szertész úrnál *Kalocsánál*, 8

Főraktár:

Dr. Schulhof Adolf
úrnál Pécsen.

Több mint 800 elismert bizonyítva-
nyok orvosi tekintélyekről előmítá-
hók.

**Harmadik évfolyamba lépett lapunkat ajánljuk a
tisztelt hirdető közönség figyelmébe.**

Hirdetések felvételnek kiadóhivatalunkban

és

Janovszky Hugó

megbizott ügynökünknel (Király-utca 20. szám.)

== Hirdetmény. ==

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képvisellel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével biztatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékozásául köztudomásra hozni a következőket:

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. czikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtíg terjedő jelzálog kölcsönöket ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevélkölcsönök adatnak: 1.) **harminczhárom és félévi (33½) törlesztésre**, melynél a tőke 7%-os 67 félévi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frt a után félévenként 3 frt 50 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2.) **tizenhét (17) évi törlesztésre** olykép, hogy a tőke 10%-os 34 félévi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után félévenként törlesztési hányadul 5 frt. fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatnak, melyek értékesítését az általa időről-időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközzi.

Készpénz kölcsönök szintén adatnak akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő félévi részletben fizettetik vissza s a mindenkori tőke 7½%-kal kamatozik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulírott nál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekintheők.

Kelt Pécsett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbízásából.

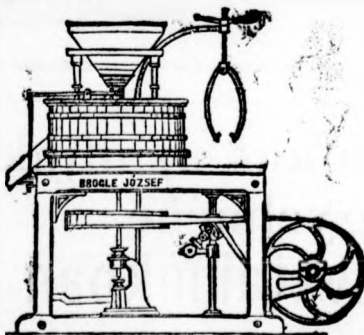
Fekete Mihály,

ügyvéd.

Brogle József Budapesten

gép- és rostalemezgyára, külső váczí-ut.

443

Ajánlja
legjobb szer-
kezeti kettős
örlőmalma
(szíjhajtásra)
gabona-
tisztító gépeit
(koptatóhoz)
malom-
trieurjeit
stb. jutányos
árak mellett.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Asztalos és kárpitos butorraktár.

Van szerencsém t. cz. uraságának szives tudomására hozni, miszerint a lyceumi épületben **30 év óta fennálló nagy kárpitos és asztalos butorraktáramat** a „Pécs-baranyai közp. takarékpénztár“-nak a király-utczai, Dr. Schwarz-féle házban volt helyiségeibe helyeztem át.

Bátorkodom szives figyelmét ezen újonnan gazdagon felszerelt raktáramra tisztelettel felhívni, hol mindennemű a legújabb francia butor-kelmék, francia modorban készített butorok, háló- és ebédlő szobák, salonok és boudoirok nagy választékban vannak, továbbá vasbutorok, nádszékek, tömören hajlított fából, tükrök belga üvegből és faragvány dísz-tárgyak.

Elvállalom az elkészítését teljes menyasszonyi kelen-gyeknek, szobák teljes berendezését és spalirozását, valamint termék díszítését, melyek stylszerű, csinos és jó kiállításra lehető kedvező árak mellett mindenkor a legfőbb törekvésem leendő.

Lyceumi raktáramban levő butorokat teljesen leszállított áron végkiárulom.

Mély tisztelettel

491

Mészáros Ferenczné.